

Brüsszel, 2024. november 14.
(OR. en)

15497/24

COH 65

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	A kohéziós politika legfőbb eszközeinek megerősítése: hogyan lehet a kohéziós alapok megosztott irányítását a jövőben a szubszidiaritás elvével összhangban javítani? – <i>Irányadó vita</i>

Felkérjük a kohéziós politikáért felelős minisztereket, hogy az Általános Ügyek Tanácsa kohéziós politikával foglalkozó, november 28-i ülésén az e feljegyzés mellékletében foglalt elnökségi dokumentum alapján vitassák meg a következő témát: „A kohéziós politika legfőbb eszközeinek megerősítése: hogyan lehet a kohéziós alapok megosztott irányítását a jövőben a szubszidiaritás elvével összhangban javítani?”

Háttéranyag

az Általános Ügyek Tanácsa kohéziós politikával foglalkozó ülése számára

„A kohéziós politika legfőbb eszközeinek megerősítése: hogyan lehet a kohéziós alapok megosztott irányítását a jövőben a szubszidiaritás elvével összhangban javítani?”

A Szerződés szerint az EU kohéziós politikája „létfontosságú az Unió teljes körű fejlődéséhez és tartós sikeréhez”, és az a gazdasági növekedés, a konvergencia, a versenyképesség és az integráció alapvető fontosságú hajtóerejének bizonyult.

A kohéziós politika a partnerség, a szubszidiaritás, a többszintű kormányzás és a megosztott irányítás elvén alapul, ami lehetővé teszi a tagállamok és a régiók számára, hogy aktívan részt vegyenek a szakpolitika végrehajtásában, miközben megerősíti az elszámoltathatóságot a különböző kormányzati szinteken.

A megosztott irányítás lehetővé teszi a tagállamok és a régiók számára, hogy nemcsak az uniós szakpolitikák irányítása és végrehajtása, hanem azok tervezése és programozása során is hallassák hangjukat, és ezáltal megerősíti a projektek iránti felelősségérzetüket, és előmozdítja a közösségi részvételt. Ez a regionális inkluzív megközelítés lehetővé teszi, hogy a konkrét helyi kihívásokra és prioritásokra testre szabott válaszok szülessenek, és így az uniós fellépések közvetlenebbül kapcsolódjanak az általuk kiszolgált közösségekhez.

A kohéziós politika jövőjéről folytatott megbeszélések során számos tagállam és az uniós intézmények is ismételten megerősítették, hogy központi elemként meg kell őrizni a megosztott irányítási módot. A Régiók Bizottsága¹ a kérdésről kiadott véleményében határozottan támogatja, hogy a megosztott irányítási modell, a többszintű kormányzás és a partnerség elve a 2027 utáni kohéziós politika vezérelvei maradjanak, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális érdekelt felek bevonása elengedhetetlen a politika eredményességéhez. Amint arra a kohéziós politika jövőjével foglalkozó magas szintű munkacsoport jelentése² rávilágított, a kohéziós politika egyedülálló az Unión belül, mivel helyi alapú megközelítést alkalmaz, amely aktívan bevonja az érdekelt felek széles körét, összehangolva azt a partnerség elvével. Ez a részvételen alapuló módszer elengedhetetlen a területi igények kielégítéséhez, a lehetőségek felismeréséhez és az európai kohéziós projektek fokozott sikerességéhez.

Emellett az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB)³ hangsúlyozta, hogy egyetlen rendeletben kell egyértelmű és egyszerű szabályokat biztosítani a megosztott irányítás keretében kezelt nemzeti és uniós alapokra vonatkozóan. Az EGSZB megállapítja, hogy az egyszerűsítési erőfeszítések különösen fontosak annak biztosítása szempontjából, hogy a megosztott irányítási keret a korlátozott igazgatási kapacitással rendelkező régiók számára is alkalmazható legyen.

A párhuzamos végrehajtás és az egymást átfedő támogatási területek lehetővé teszik a közelmúltban létrehozott Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) összehasonlítását a kohéziós politikával. Az RRF alternatív teljesítési modellt képvisel, bár a regionális részvétel mértéke nem azonos a kohéziós politikai alapokéval. Amint azt az Európai Számvevőszék a 2023. évi elemzésében⁴ kifejti, a kohéziós politikai alapokkal ellentétben az RRF nem követeli meg a többszintű kormányzást vagy a szubnacionális hatóságok erőteljes részvételét.

¹ „A kohéziós politika jövője 2027 után”, a Régiók Európai Bizottságának 2023. november 29-én elfogadott véleménye.

² „*Forging a sustainable future together: Cohesion for a competitive and inclusive Europe*” (A fenntartható jövő közös kialakítása: Kohézió a versenyképes és befogadó Európáért), a kohéziós politika jövőjével foglalkozó magas szintű munkacsoport jelentése, 2024. február.

³ „A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politika: A kohéziós politika 2.0 felé”, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2023. szeptember 20-án elfogadott véleménye.

⁴ 01/2023. sz. áttekintés: Uniós finanszírozás a kohéziós politika és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz révén: Összehasonlító elemzés.

Emellett az RRF úgynevezett teljesítményalapú megközelítése egy további olyan elem, amely figyelmet érdemel a kohéziós politika jövőjével kapcsolatos gondolkodás során. Mindazonáltal a teljesítményelemek mindig is jelen voltak a kohéziós politikában, különösen azóta, hogy a Barca-jelentést⁵ követően az eredményorientáltság céljából megújult. Míg a partnerségi megállapodások az alapok hosszú távú stratégiai orientációját határozzák meg, a programok a releváns országspecifikus ajánlásokkal, valamint a nemzeti vagy regionális stratégiákkal foglalkoznak, értékelik a horizontális és tematikus feljogosító feltételek teljesülését, valamint közös és aggregálható mutatókat határoznak meg, biztosítva a kohéziós politika eredményeinek uniós szintű átlátható nyomon követését. A kohéziós politika továbbá széles körben alkalmazta az előírt értékeléseket, valamint az értékelések eredményeire építve olyan egyszerűsített visszatérítési módszereket is, mint az egyszerűsített költségelszámolási módszerek és a költségfüggetlen finanszírozás.

Ahogy az EU a jövőbeli költségvetés – ezen belül a kohéziós politika – szerkezetéről szóló vitára készül, napirendre került az is, hogy milyen jelentőséggel bír a megosztott irányítási mód a kohéziós politika végrehajtásában. A hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára az Európai Bizottság megválasztott elnöke által felvázolt politikai iránymutatás értelmében az új hosszú távú költségvetésnek egyszerűbben kell működnie, kevesebb programmal és az egyes országok számára kidolgozott olyan tervvel, amely összeköti a fő reformokat a beruházásokkal. Ez azonban a jelenlegi megosztott irányításról az uniós eszközök – köztük a kohéziós politikai alapok – központosítottabb irányítására való áttérést vonhatja maga után; ez a megosztott irányítás különböző területeinek (programozás, irányítás és ellenőrzés) átstrukturálásához vezethet, ami jelentős következményekkel járhat a szubszidiaritásra, a felelősségvállalásra és a partnerségre nézve.

A magyar elnökség véleménye szerint, ha megőrizzük az uniós kohéziós politika megosztott irányításának jelenlegi jellemzőit, az a szakpolitika alapvető értékeinek megőrzését is jelenti. Ezért azt is meg kell vizsgálnunk, hogyan erősíthetjük meg ezeket 2027 után annak érdekében, hogy a kohéziós politika továbbra is hatékony eszköz maradjon a fejlődés előmozdításában, a helyi szereplők szerepvállalásának növelésében, valamint egy erősebb, versenyképesebb és integráltabb Európa építésében.

⁵ *An Agenda for a Reformed Cohesion Policy: A place-based approach to meeting European Union Challenges and expectations* (A kohéziós politika reformjának menetrendje: Helyi alapú megközelítés az Európai Unió előtt álló kihívásoknak és elvárásoknak való megfelelés érdekében). Fabrizio Barca független jelentése Danuta Hübner regionális politikáért felelős biztos megbízásából, 2009. április.

A fent említetteket figyelembe véve az elnökség felkéri a minisztereket, hogy vitassák meg az alábbi kérdést:

Hogyan lehet a kohéziós alapok megosztott irányítását a jövőben a szubszidiaritás elvével összhangban javítani?
